

BAŞ BOYUN CERRAHİSİ DERNEĞİ
ÇALIŞTAYI
BİLİMSEL ÇALIŞMA MODÜLÜ RAPORU
25.10.2024
GİRNE/KKTC

Dr. Kerem Öztürk (Başkan)

Dr. Utku Aydil (YK Temsilcisi)

Dr. Gökçen Cesur (Raportör)

1.Amaç ve hedefler

Bu çalışmanın temel amacı, Türkiye'de baş boyun cerrahisi alanında bilimsel çalışma ve yayın kalitesinin artırılması için mevcut durumu değerlendirmek, karşılaşılan zorlukları tespit etmek ve çözüm önerileri geliştirmektir. Ayrıca, bu alandaki araştırma faaliyetlerinin kısa ve uzun vadede gelişimini destekleyecek stratejik hedeflerin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda, Baş Boyun Cerrahisi Derneği çatısı altında yüksek etkili bilimsel çalışmalara ve yayınlara yön verecek noktaların ortaya konması hedeflenmiştir.

Bu kapsamda amaç ve hedefler şunlardır:

- **Baş Boyun Cerrahisi Alanındaki Bilimsel Çalışmalar ve Yayınların Mevcut Durumunun Değerlendirilmesi:** Türkiye'deki baş boyun cerrahisi alanında yapılan bilimsel araştırma ve yayınların mevcut durumunun incelenmesi, alanın güçlü ve zayıf yönlerinin analiz edilmesi planlanmaktadır. Bu analiz, Türkiye'nin baş boyun cerrahisi alanındaki yayınların akademik etkisini artırmaya yönelik stratejiler geliştirilmesine temel oluşturacaktır.
- **Sorunlar, Engeller ve Çözüm Önerilerinin Belirlenmesi:** Baş boyun cerrahisi alanında bilimsel çalışmaların önünde duran başlıca engellerin ve zorlukların belirlenmesi hedeflenmiştir. Araştırmacılar ve klinisyenlerin karşılaştığı kaynak yetersizlikleri, iş yükü, altyapı eksiklikleri veya uluslararası erişim kısıtları gibi sorunlar değerlendirilerek, bu engellerin aşılması için uygulanabilir çözüm önerileri geliştirilecektir.
- **Bilimsel Çalışma Konusunda Kısa ve Uzun Vadeli Önerilerin Hazırlanması:** Baş boyun cerrahisi alanında bilimsel üretkenliği artırmak amacıyla, kısa ve uzun vadeli stratejik öneriler oluşturulacaktır. Bu öneriler, mevcut altyapının etkin kullanılması, araştırma projelerinin sürdürülebilirliği, veri tabanlarının oluşturulması ve çok merkezli çalışmaların teşvik edilmesine yönelik olacak şekilde planlanacaktır. Kısa vadede yapılabilecek girişimler, ulusal veri tabanlarının kurulması ve retrospektif çalışmaların gerçekleştirilmesi üzerine odaklanırken; uzun vadede prospektif, çok merkezli ve uluslararası çalışmaların gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır.
- **Baş Boyun Cerrahisi Derneği Çatısı Altında Yüksek Etkili Bilimsel Çalışma ve Yayınların Yapılması İçin Hedefler Belirlenmesi:** Baş Boyun Cerrahisi Derneği, bilimsel araştırmalarda rehberlik yaparak Türkiye'nin bilimsel katkısını uluslararası alanda daha da

fazla görünür kılmayı hedeflemektedir. Bu hedef doğrultusunda dernek çatısı altında yüksek etkili bilimsel çalışmalarını teşvik etmek, çok merkezli projeler geliştirmek, uluslararası yayınlara katkıda bulunmak ve dünya standartlarında rehber dokümanların hazırlanması gibi amaçlar belirlenmiştir.

2.Mevcut Durumun Değerlendirilmesi

Son 5 yılda ülkemizden yapılan baş boyun cerrahisi alanındaki bilimsel çalışmaların dökümü 'Web of Science' üzerinden yapılmıştır. Tarama yapılırken yaklaşık 200 adet anahtar kelime kullanılarak yapay zeka tabanlı bir algoritma oluşturulmuş, yaklaşık %10 civarında bir hata payı ile sonuçlara ulaşılmıştır. Taramaya, yayın yapan branşların heterojenitesi nedeni ile tiroid hastalıklarını içeren çalışmalar dahil edilmemiştir.

Tarama sonucunda tüm dünyada son 5 yıla ait yaklaşık olarak 26.000 adet baş boyun cerrahisi alanında çalışma olduğu, bunların 694 tanesinin ülkemizde yapıldığı, bu çalışmaların toplamda 2068 kez atıf aldığı tespit edilmiştir. Buna göre makale başına ortalama atıf sayısı 2.98 ve H-index 21'dir.

Ülkemize yakın nüfusa sahip Avrupa ülkelerinden bazılarını incelediğimizde; son 5 yılda yapılan çalışma sayısı Almanya'da 1391, İngiltere'de 1173, İtalya'da 1647, Fransa'da 829'dur. Yine bu ülkelerde toplam ve yayın başına düşen ortalama atıf sayısı; Almanya için 9372 / 6.74, İngiltere için 11450 / 9.76, İtalya için 15735 / 9.55 ve Fransa için 8596 / 10.37 saptanmıştır.

Buna göre ülkemizde yapılan toplam yayın ve yayın başına yapılan ortalama atıf sayısının ülkemize yakın nüfusa sahip Avrupa ülkelerine göre daha az olduğu söylenebilir.

3. Sorunlar, Engeller ve Çözüm Önerilerinin Belirlenmesi

Sorunlar, engeller ve çözüm önerileri belirlenirken çalıştayda bulunan dernek üyelerinin fikir, görüş ve katkıları alınmıştır. Buna göre en çok öne çıkan başlıca problemler ve olası çözümler şu şekildedir:

1.Son dönemde moleküler ve histopatolojik çalışmalar popülarite kazanmıştır. Böyle çalışmalar dergiler tarafından daha çok kabul görmekte ve daha fazla sayıda atıf almaktadır. Ülkemizde ise ekonomik kısıtlılıklar nedeni ile daha sıklıkla retrospektif çalışmalar yapılmaktadır. Çalışmalar daha çok moleküler, histopatolojik ve prospektif alana kaydırılmalı, ekonomik kısıtlılıkları azaltmak için gerekirse ulusal/uluslararası çok merkezli çalışmalar planlanmalı, yine gerekli hallerde çıkar çatışmaları belirtilerek baş boyun cerrahisi alanında çalışan özel şirketlerden mali destek aranmalıdır. Çok merkezli çalışmaların planlanması ve yürütülmesi aşamasında dernek yoluyla hekimler arası iletişim sağlanabilir.

2. Ülkemizde her uzmanlık öğrencisi, eğitim süreci tamamlanmadan önce bir tez çalışması yapmak zorundadır. Bu çalışmalar gerek uzmanlık öğrencilerinin gerekse danışman hocaların zaman kısıtlılıkları ve iş yükleri nedeni ile çok kısa süreçlere sıkıştırılmakta, birbirini tekrar eden çok sayıda tez çalışması yapılmakta ve sonuç olarak çoğunlukla yayın olması çok mümkün olmayan çalışmalar ortaya çıkmaktadır. Bu durum hem iş gücü hem de mali kaynakların verimsiz kullanımı ile sonuçlanmaktadır. Uzmanlık öğrencileri kaliteli çalışmalar ve yayınlar üretmek noktasında bilinçlendirilmeli ve desteklenmelidir. Bilimsel çalışmalara alan sağlamak için danışman hocaların ve uzmanlık öğrencilerinin iş yükünün hafifletilmesi de göz önüne alınması gereken diğer bir konudur.

3.Ülkemizde tanı alan baş boyun kanserli hasta sayısı, tedavi süreçleri, patolojik materyaller, hastaların tanı tedavi ve takip sürecinde kayıt altına alınması gereken bilgiler hakkında kaliteli istatistiki veriler ve standardizasyon bulunmamaktadır. Bu durum kaliteli çalışmalar yapılmasını zorlaştırmakta aynı zamanda yapılan çalışmaların yayın olması noktasında da zorluk yaratmaktadır. Ülke veri tabanı ve istatistiklerin oluşturulması, standardizasyonu sağlanmış verilerin kayıt altına alınması gerekmektedir. Veri toplama ve kayıt tutma noktasında etik ve/veya yasal sorunlardan kaçınmak için dernek yolu ile ilgili devlet kurumları ile görüşmeler ve çalışmalar yapılabilir.

Sorunlar ele alınırken çalıştay katılımcılarına anket yapılmıştır. Bu ankette katılımcılara 4 soru yöneltilmiş; katılımcılardan bütçe, zaman, motivasyon, multidisipliner çalışma imkanlarını en az 1 en çok 5 olacak şekilde değerlendirmeleri istenmiştir.

Anket soruları ve cevapları Şu Şekildedir:

1.Bilimsel alıŐma için bütçe sağlama imkânınız nedir?

Katılımcıların %47,1'i 1 puan, %31,4'ü 2 puan vermiŐtir.

2.Bilimsel alıŐma için yeterli zaman bulabiliyor musunuz?

Katılımcıların %37,3'ü 2 puan, %23,5'i 3 puan vermiŐtir.

3.Bilimsel alıŐma ve yayın yapmak için motivasyonunuz hangi düzeyde?

Katılımcıların %27,5'i 4 puan, %25,5'i 3 puan, %19,6'sı 5 puan vermiŐtir.

4.Multidisipliner bilimsel çalışma imkânı bulabiliyor musunuz?

Katılımcıların %37,3'ü 3 puan, %21,6'sı 2 puan ve %19,6'sı 1 puan vermiŐtir.

Buna göre yayın ve çalışmalar yapılması konusunda en büyük sorunun mali kaynak sağlayamama olduğu tespit edilmiştir. İkinci sırada ise yeterli zaman ayıramama olduğu, bu durumun hekimleri motivasyonel olarak olumsuz etkilediği, multidisipliner çalışma konusunda görece daha iyi bir noktada olmakla beraber bu konuda da iyileŐtirmelere ihtiyaç duyulduğu kanaati oluşmuştur.

4. Bilimsel alıŐma Konusunda Kısa ve Uzun Vadeli Öneriler

- Merkezi ve Güvenli Bir Veri Tabanı Kurulması: Türkiye genelinde baş boyun cerrahisi alanında hasta verilerinin toplanıp analiz edilebileceği bir veri tabanının oluşturulması ve bu verilerin sağlık araŐtırmalarında kullanılacak güvenlik standartlarına uygun hale getirilmesi önerilmiştir.
- Ulusal ok Merkezli alıŐmaların Desteklenmesi: Türkiye'deki çeŐitli merkezlerin veri paylaşımı ve ortak araŐtırmalar yapması teşvik edilmeli, ulusal düzeyde bilimsel çalışmalara yönelik bir ađ oluŐturulmalıdır.
- Uluslararası ok Merkezli alıŐmalara Katılım: Türkiye'deki araştırma merkezlerinin ve üniversitelerin uluslararası konsorsiyumlara katılımı artırılmalı, böylelikle baş boyun cerrahisi alanında dünya standartlarında veri elde edilmesi ve klinik uygulamalara yansıtılması sağlanmalıdır. Bu sayede yüksek kaliteli bilimsel çalışmalarda yer alınabilir.

- Hukuki ve Etik Düzenlemelerin Güçlendirilmesi: Uluslararası veri paylaşımı ve çok merkezli çalışmalar için gerekli olan yasal çerçeve ve etik kurallar güçlendirilmelidir. Hasta verilerinin güvenliği ve gizliliğinin sağlanması için gereken düzenlemelerin yapılması önerilmiştir.
- Mesleki Dernekler ve Dernekler Arası İşbirliklerinin Güçlendirilmesi: Mesleki dernekler, işbirliği ağları kurarak üyelerine destek sunmalı, baş boyun cerrahisi alanında multidisipliner çalışmalar için imkanlar sağlamalıdır, bu maksatla çalışma grupları oluşturulması amaçlanmıştır.
- Mentor Destekli Proje ve Eğitim Programları Oluşturulması: Genç araştırmacıların mentor desteği alarak yetişmesi ve deneyimli cerrahlarla iş birliği içinde olmaları, yayın ve bilimsel çalışma konusunda tecrübeli dernek üyelerinin birikiminden faydalanması için programlar geliştirilmelidir.
- Uluslararası Konsorsiyumlara Katılımın Artırılması: Horizon Europe, COST gibi uluslararası araştırma fonlarına ve konsorsiyumlara dahil olmak, hem bilimsel çalışmalar için maddi destek oluşturacak, hem de kaliteli bilimsel yayın yapmak için fırsat yaratacaktır.

5. Baş Boyun Cerrahisi Derneği Çatısı Altında Yüksek Etkili Bilimsel Çalışma ve Yayınların Yapılması için Hedefler

Baş Boyun Cerrahisi Derneği çatısı altında, yüksek etkili bilimsel çalışma ve yayınların artırılmasına yönelik olarak kısa, orta ve uzun vadeli hedefler belirlenmiştir. Bu hedefler, Türkiye'de baş boyun cerrahisi alanında bilimsel çalışmaların kalitesini ve uluslararası alanda bilinirliğini ve atıf alabilirliğini artırmaya yönelik stratejileri kapsamaktadır.

Kısa ve Orta Vadeli Hedefler

1. Ortak Form Oluşturulması ve Standardize Veri Tabanının Sağlanması:

Baş Boyun Cerrahisi Derneği tarafından oluşturulacak ortak bir form aracılığıyla verilerin standardize edilmesi ve düzenli olarak toplanması hedeflenmektedir. Bu form, tüm merkezlerde aynı şekilde kullanılan, tutarlı veri girişini sağlayacak bir standart oluşturacak ve böylece geniş bir veri tabanının sağlıklı bir şekilde oluşturulmasına katkı sağlayacaktır.

Standart bir veri tabanı, bilimsel çalışmalar için güçlü bir temel teşkil edecek ve daha sonraki klinik uygulamalarda ve çalışmalarda veriye dayalı kararların alınmasına olanak tanıyacaktır.

2. Ulusal Veri Tabanı Oluşturulması İçin Kamu Kuruluşları ile İşbirliği:

Ulusal düzeyde bir veri tabanının oluşturulabilmesi amacıyla, Baş Boyun Cerrahisi Derneği, Sağlık Bakanlığı ve ilgili diğer kamu kuruluşlarıyla işbirliği içinde olacak çalışma grupları oluşturmayı hedeflemektedir. Bu işbirliği sayesinde, veri toplama sürecinde karşılaşılabilecek etik ve hukuki sorunların önüne geçilecek ve veri güvenliği sağlanacaktır. Ayrıca, kamu kuruluşlarıyla yapılacak bu işbirliği, ulusal sağlık politikalarına katkı sağlayacaktır.

3. "Consensus Statement" ve "Practice Guideline" Oluşturulması İçin Çalışma Grubu Belirlenmesi:

Baş boyun cerrahisi alanında uygulamada temel standardizasyonu sağlamak amacıyla, uzman görüşlerine dayalı "consensus statement" ve "practice guideline" oluşturulması hedeflenmektedir. Bu amaçla, alanında uzman ve tecrübeli dernek üyelerinden oluşan bir çalışma grubu veya grupları kurulacaktır. Bu grup(lar), baş boyun cerrahisindeki güncel bilimsel verileri göz önünde bulundurarak rehber niteliğinde belgeler hazırlayacak, böylece cerrahi yaklaşımlarda standartlar belirlenecek ve ulusal düzeyde bir uygulama birliği sağlanabilecektir. Bu rehberler, klinik kararların ve tedavi süreçlerini yönlendirilmesine olanak sağlayacaktır.

Uzun Vadeli Hedefler

4. Prospektif Çalışmaların Yapılması:

Baş boyun cerrahisi alanında yeni bilgi ve bulguların elde edilmesine yönelik olarak prospektif çalışmaların başlatılması hedeflenmektedir. Bu çalışmalar, ileriye dönük veri toplama yöntemleriyle güncel tedavi yöntemlerinin uzun vadeli sonuçlarını değerlendirmeyi amaçlayacaktır. Prospektif çalışmalar, hastalıkların seyrinin izlenmesi, yeni cerrahi tekniklerin etkinliğinin ölçülmesi ve tedavi sonrası komplikasyonların azaltılması gibi konularda değerli bilgiler sağlayacaktır.

5. Prospektif Çok Merkezli ve Uluslararası Çalışmalar:

Baş Boyun Cerrahisi Derneği, ulusal düzeyde başlatılacak prospektif çalışmalara, yurtdışındaki merkezleri de dahil ederek veya dahil olarak uluslararası bir boyut kazandırmayı hedeflemektedir. Bu çalışmalar, Türkiye'nin baş boyun cerrahisi alanında uluslararası alanda tanınırlığını artıracak ve küresel bilgi birikimine katkı sunacaktır. Çok merkezli ve uluslararası çalışmalar sayesinde, hasta grupları üzerinde daha geniş kapsamlı veriler toplanabilecektir, tedavi protokollerinin uluslararası standartlara uygunluğu ölçülebilecektir. Bu uzun dönem hedef, baş boyun cerrahisi alanındaki bilimsel birikimi ve bilgi düzeyini uluslararası platforma taşımayı amaçlamaktadır.

6. Karar ve Öneriler:

Yukarıda bahsedilen kısa ve orta vadeli hedefler Baş Boyun Cerrahisi Çalıştayı Bilimsel Çalışma Modülü sonucunda yapılması planlanan eylemler olarak karar verilmiş ve bu yönde görüş birliği oluşmuştur. Buna göre:

- Ortak hasta bilgi ve takip formu oluşturma ve standardize veri tabanının sağlanması için çalışma yapılacaktır.
- Ulusal veri tabanı oluşturulması amacı ile kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği sağlanacaktır.
- "Consensus statement" ve "practice guideline" oluşturulması için eylem planı hazırlanacaktır.